

Krojenje korzeta s košaricama - online učenje

Cutting of a corset with cups - online study

Stručni rad / Professional paper

Đurđica Kocijančić

Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet, Zavod za dizajn, tekstila i odjeće.
Prilaz baruna Filipovića 28a, 10 000 Zagreb Hrvatska

*Korespondencija: djurdjica.kocijancic@tff.unizg.hr

Sažetak

U radu je prikazano krojenje korzeta s košaricama prilagođeno online učenju na predmetu "Izrada kostima (workshop)". Postupak krojenja ženskog korzeta s košaricama opisan je pomoću sažetaka foto lekcija online vježbi. Cilj rada je objasniti na koji se način kroji korzet s košaricama putem online nastave studentima Kostimografije za vrijeme kada nije bila moguća kontaktna nastava. Prema detaljnim uputama za krojenje prikazan je svaki korak tehnološkog procesa krojenja korzeta s košaricama. Na taj se način usmjerava studente Kostimografije da prema uputama dobivenim putem online nastave iskroje korzet kod kuće.

Ključne riječi: krojenje; korzet; kostim; online učenje; fotografija.

Abstract

The paper shows cutting of a corset with cups through the online study course "Costume making (workshop)". The cutting process of a women's corset with cups is described using short photos lessons aimed for online classes. The online classes explaining how to cut a corset with cups was made for Costume design students during the time when contact classes were not possible. The instructions show the technological cutting procedure, on how to make the corset with cups, in detail. In this way, Costume design students are taught on corset cutting at home according to exact instructions via online classes.

Keywords: cutting; corset; costume; online study; photography.

1. Uvod

Krojenje odjevnog predmeta prva je tehnološka faza proizvodnje. Obuhvaća sljedeće faze: izradu krojnih slika, polaganje krojnih slojeva, prenošenje krojnih slika na krojnu naslagu, iskrojavanje odjeće i pripremu za šivanje. Krojenje je tehnološki proces u kojoj režemo tkaninu u industrijskoj proizvodnji odjeće, u zanatskoj izradi i kod kuće. Riječ kroj je predložak ili skup iscrtanih papirnatih šablona pripremljenih za izradu krojnih dijelova odjevnoga predmeta. Razvojem konvencionalne konstrukcije počinje proces krojenja. Krojem se naziva i način na koji je oblikovan odjevni predmet. Različiti oblici krojnih dijelova spajanjem tvore odjevni predmet željena izgleda i potrebnih svojstava. Počevši od temeljnog kroja odjevnog predmeta koji je osnova za izradu različitih modela. Ovisno o obliku kroja i materijalu od kojeg se izrađuje model mijenja se temeljni kroj. Kroje se osnovni materijali (tkanine, pletiva, netkani tekstil, koža, skaj, krzno) i pomoćni materijali (podstave, međupodstave, ljepljive međupodstave, vatelin i sl.) [1,2].

1.1. Povijesni pregled

Sve do sredine 14. stoljeća odjeća se mijenjala postepeno. Krajem tog razdoblja javlja se promjena u potrazi za otmjenošću. Tek sredinom 14. stoljeća dolazi do razlike između ženske i muške odjeće. Do tada je odjeća oba spola bila poprilično slična, ne naglašavajući liniju tijela. Kod muške odjeće se po prvi puta mijenja oblik tijela, odjeća postaje

kraća, kroji se i šiva prema obliku tijela, dok ženska odjeća ostaje duga i lepršava. Muškarci počinju nositi uske kaputiće s kopčanjem na prednjoj sredini do bokova, te strukturane i ukrojene. Žene dalje nose dugačku odjeću, koja s vremenom postaje sve uža. U drugoj polovici XIV stoljeća ženska odjeća postaje sve uža. Haljine su naglašavale izduljenu liniju tijela, prisutni su duboki vratni izrezi sprijeda i straga, a korzeti su se vezali sprijeda. U 15. stoljeću pojavom novih tkanina razvile su se nove metode tkanja i šivanja. Sve to utjecalo je na haljine renesansnoga razdoblja koje su složenije i bogatije. Haljine postaju šire s velikim visokim ovratnicima, a korzet pripijen uz tijelo. Polovicom 16. stoljeća naglašavaju se široki bokovi i horizontalna linija ramena, te se pojavljuju korzeti koji završavaju ispod struka u obliku slova "V". U gornjem dijelu korzet se podizao i isticao grudi, čime je stvorena neprirodna figura tijela. Novi stil odijevanja donijela je Francuska revolucija 1789. godine. Ženska odjeća postaje jednostavnija, pastelnih boja, bez obruča i podsuknji. Nakon 1815. godine u žensku odjeću vraća se korzet (naglašava struk i grudi) i krinoline od čelika s podsuknjama. Krojenjem se posebno naglašavala kosa linija ramena. Muška odijela šivala su se točno po mjeri, čemu je pridonio razvoj tehnologije. Englez Thomas Saint 1790. godine dobio je ideju da pomoću stroja spaja komade tkanine. Godine 1851. Isaac Merrit Singer napravio je stroj za šivanje kojim se moglo služiti. Zahvaljujući stroju za šivanje započela je masovna proizvodnja odjeće čime je postala dostupnija svim društvenim slojevima. Industrijska revolucija utjecala je na žensku modu. Za voluminoznost haljine bili su zaslužni obruči i jastučići koji su se nosili ispod haljine. Bez obzira na promjene,

korzeti su stalno u uporabi, pogotovo u Velikoj Britaniji. Ranih godina 20. stoljeća korzet je ostao sastavni dio ženske odjeće. Njegovu je upotrebu pred 1. svjetski rat uklonio Paul Poiret ističući funkcionalnost odjeće. Uočava se razlika između jednostavnije, funkcionalne odjeće koja je izrađena od grubljih materijala (lan, konoplja, vuna) za svakodnevne prilike i finija, izrađena od finijih materijala (lan svilenac, češljana vuna, prirodna svila, pozlaćene niti i mercerizirani pamučni konac) s bogatim ukrasima za posebne prilike.

Pedesetih godina 20. stoljeća žene postaju graciozne, elegantne i žensvene. Glavne su karakteristike tog razdoblja: figura pješčanog sata koja je isticala ženske obline na pravi način, istaknut struk, voluminozne suknje visokog struka te neistaknuta ramena. Gledajući povijesno, odjeća se mijenjala kroz povijest gdje su trendove nametali viši društveni slojevi, a danas su to poznati modni kreatori, modni časopisi i trendovi.

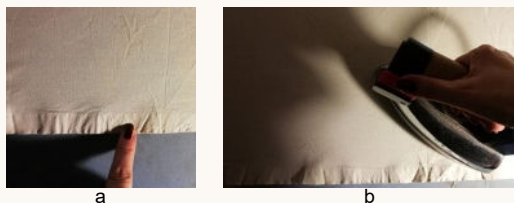
Prvu tvornicu odjeće u Hrvatskoj je osnovao trgovac Salamon Berger koji je proizvodnju organizirao u kućnoj radinosti. Nakon pojave šivaćih strojeva odjeća se proizvodi na zanatski i industrijski način. Zanatski način je dugotrajan i najveći broj tehnoloških operacija izvodi jedan radnik. Industrijski način se razvio iz zanatskog načina proizvodnje, a karakterizira ga veći broj radnika s podjelom rada na specijaliziranim tehnološkim operacijama. Odjeća proizvedena na industrijski način je jeftinija. Odjeća zanatske proizvodnje je skuplja od serijski proizvedene odjeće.

U današnje je vrijeme korzet izgubio funkciju društvene klase ili statusa pa se nosi kao moderni odjevni predmet [3,4].

2. Eksperimentalni dio

2.1. Materijali i metode

Prije početka krojenja moramo odrediti smjer niti osnove kod tkanine. Smjer osnove vrlo lako odredimo ako je na tkanini prisutan tvornički rub tzv. živi rub koji se nalazi u smjeru osnove, Slika 1. Međutim, u slučaju kada je živi rub izrezan, smjer osnove određujemo provjeravajući rastezljivost tkanine u oba smjera. Smjer u kojem se tkanina više rasteže je smjer potke, odnosno smjer u kojem je tkanina manje rastezljiva je smjer osnove. Krojni dijelovi polažu se u smjeru osnove.

Slika 1. Prikaz tvorničkog ruba tkanine tzv. živi rub: a) živi rub - smjer osnove, b) glačanje tkanine prije krojenja (autorski rad).

Tkanina se slaže s licem okrenutim prema unutra na način da živi rub bude na živom rubu tj. po duljini tkanine. Iskrojeni krojni dijelovi označe se s naličja kredom (oznaka "X"). Potrebno je napomenuti da prije krojenja treba oprati tkaninu zbog mogućeg skupljanja i stabilizacije oblika. Svakako se preporuča pranje svih tkanina na istoj temperaturi na kojoj se planira održavanje korzeta.

Procesu krojenja pristupa se s gotovim modeliranim krojnim dijelovima Slika 2.

Slika 2. Prikaz gotovih krojnih dijelova (autorski rad).

Polaganje krojnih dijelova na osnovnu tkaninu (ljubičasta pamučna tkanina) u smjeru osnove prikazano je na Slici 3.

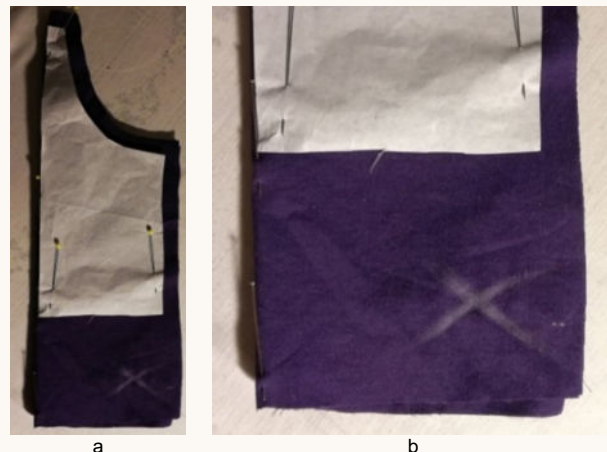
Slika 3. Krojni dijelovi korzeta s košaricama postavljeni na osnovnu tkaninu (ljubičasta pamučna tkanina), (autorski rad).

Na Slici 4 prikazan je iskrojeni prednji srednji dio korzeta u raširenom stanju što znači da na prednjoj sredini nije predviđen šav. Taj krojni dio se kroji 2 puta zbog toga što se šiva zajedno s podstavom da se s vanjske strane vizualno ne vidi bijela boja podstavne tkanine.

Slika 4. Krojenje prednjeg srednjeg dijela korzeta iz osnovne tkanine s produženjem na duljini korzeta za 7 cm (autorski rad).

Na Slici 5 prikazani su dodaci za šav i način označavanja naličja na svim krojnim dijelovima. Oznaka bi se trebala nalaziti na duljini krojnog dijela. Ovakvo označavanje naličja sprečava rotiranje krojnih dijelova i omogućuje kontrolu lica i naličja.

Slika 5. Iskrojeni prednji srednji dio korzeta: a) prikaz dodatka za šav i produženja od 7 cm b) prednji srednji dio korzeta s oznakom "X" kojom se označava naličje tkanine (autorski rad).

Svi krojni dijelovi trebaju biti označeni "X" u donjem desnom kutu. Produženje svih krojnih dijelova korzeta od 7 cm je zbog osobnih razloga autorice. Novi krojevi s produženjem od 7cm nisu napravljeni zbog brzine izvođenja online vježbi.

Na Slici 6 prikazani su krojni dijelovi korzeta s košaricama s dodatkom za šav.

Slika 6. Krojni dijelovi korzeta s košaricama s dodatkom za šav složeni s desna na lijevo, gdje je desno prednji srednji dio, a lijevo stražnja sredina (autorski rad).

Na Slici 7 prikazano je krojenje podstave (bijela pamučna tkanina). Također, prikazano je postavljanje krojnih dijelova u smjeru osnove na način da se od ruba tkanine mjeri jednaka udaljenost na početku i na kraju krojnog dijela. Podstava se obično kroji u istoj tkanini odnosno iz osnovne tkanine, međutim radi lakšeg praćenja online vježbi podstava je bijela pamučna tkanina.

Slika 7. Krojenje podstave za korzet s košaricama -bijela pamučna tkanina (autorski rad).

Način postavljanja krojnih dijelova podstave u smjeru osnove prikazan je na Slici 8.

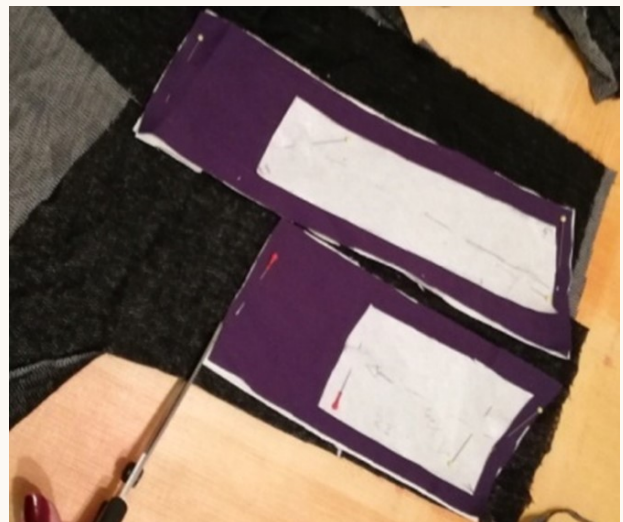

Slika 8. Postavljanje krojnih dijelova podstave u smjeru osnove (autorski rad).

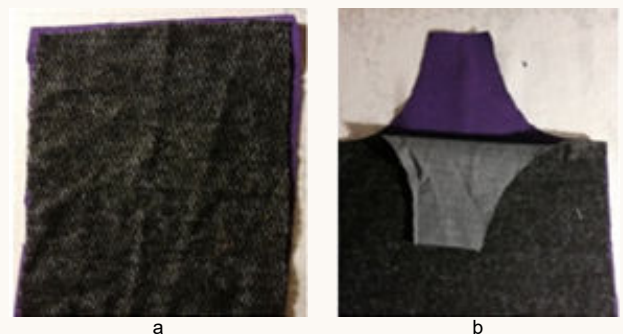
Slika 9. Polaganje krojnih dijelova korzeta na ljepljivu međupodstavu-flizelin (autorski rad).

Na Slici 9 prikazano je polaganje krojnih dijelova korzeta na ljepljivu međupodstavu. Kod krojenja ljepljive međupodstave također je potrebno paziti na smjer osnove. Ljepljiva međupodstava kroji se i za osnovnu i za podstavnu tkaninu.

Slika 10. Krojenje ljepljive međupodstave (autorski rad).

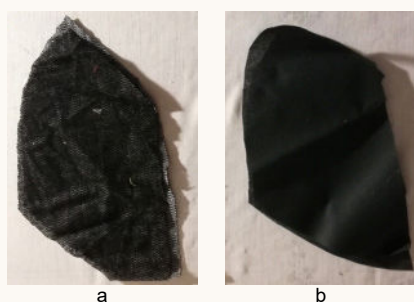
Nakon krojenja ljepljive međupodstave, ljepljiva međupodstava lijepi se na osnovnu i podstavnu tkaninu, Slika 10 i 11.

Slika 11. Lijepljenje međupodstave a) postavljanje flizelina na izglačanu tkaninu, b) pozicioniranje flizelina na naličje na oznaku "X"(autorski rad).

Postupak lijepljenja je sljedeći na stol za glačanje postavi se tkanina okrenuta naličjem prema gore (oznaka "X"). Na naličje se postavlja ljepljiva međupodstava te se glačalom lijepi na naličje tkanine. Glačalo se ne smije povlačiti lijevo-desno (pravilo glačanja) zbog istežanja i deformiranja niti osnovne tkanine.

Slika 12 prikazuje ljepljivu međupodstavu za košarice korzeta. Koriste se dvije vrste međupodstave kako bi se postigla krutost i željeni oblik.

Slika 12. Prikaz ljepljive međupodstave za košarice: a) ljepljiva međupodstava Centilin, 100 g/m² i b) ljepljiva međupodstava Centilin, 130 g/m² (autorski rad).

Na Slici 13 prikazani su krojni dijelovi košarice od osnovne pamučne tkanine.

Slika 13. Prikaz krojnih dijelova košarice-osnovna ljubičasta pamučna tkanina s Centilinom 100 g/m², u sredini bijela pamučna tkanina i ljubičasta pamučna tkanina s Centilinom 130 g/m² (autorski rad).

Slika 14. Prikaz ureza (autorski rad).

Slika 14 prikazuje oznaku ureza (mali urez od 2 mm) na bočnom dijelu korzeta, koje je potrebno označiti na svim krojnim dijelovima prije tehnološkog procesa šivanja.

Na Slici 15 prikazani su krojni dijelovi korzeta pripremljeni za tehnološki proces šivanja.

Slika 15. Krojni dijelovi korzeta s košaricama pripremljeni za šivanje (autorski rad).

3. Rezultati i diskusija

Na ovaj način, prema slikama od 1 do 15 prikazana je temeljita analiza i postupak krojenja korzeta s košaricama. Studenti Kostimografije mogu prema priloženim uputama iskrojiti korzet, pratiti upute za krojenje podstave i lijepljenje međupodstave kod kuće za potrebe online vježbi. Tako stječu praktično znanje i sigurnost u krojenju korzeta kod kuće. Korzet s košaricama je unikatan i individualan, te se može koristiti u različite svrhe: studentima za vježbu, za različite prilike od dijelova kostima do individualnog nošenja svaki dan, za druge studente ako im je potrebno znanje krojenja korzeta s košaricama.

4. Zaključak

Danas u moderno doba uz naprednu tehnologiju postoje različiti editorijali izrade korzeta s košaricama. Međutim na ovaj način pomoću sažetaka foto lekcija online vježbi za online nastavu, prikazano je puno više fotografskog materijala za učenje zbog kompleksnosti krojenja korzeta s košaricama, te prikazanih za online učenje. Cilj ovih fotografskih lekcija je edukacija studenata pravilnom radu krojenja i izrade korzeta kod kuće, a i svima onima koji to žele naučiti. U svrhu online vježbi je prikazan temeljiti tehnološki proces krojenja korzeta s košaricama. Postoje različiti načini krojenja korzeta s košaricama ovisno o vrsti tkanine (koža, skaj, netkani tekstil itd.) i ovisi o kroju korzeta. Prema iskustvu je odabran pojednostavljeni način krojenja korzeta u edukativne svrhe studenata i onih koji žele naučiti krojiti preko online uputa.

Za daljnje potrebe e-učenja svaki student može dobiti na uvid u boljoj rezoluciji fotografski materijal, dodatne savjete i upute.

Literatura

- [1] <https://www.enciklopedija.hr/>, Pristupljeno: 2023-10-06
- [2] Ujević D., Rogale D., Hrastinski M.: Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće, Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb 2000, 1-23.
- [3] Grau F.: Povijest odijevanja, Jesenski i Turk, Zagreb 2008, 28-118.
- [4] Firšt Rogale S., Rogale D., Knežić Ž.: Povijest izrade i proizvodnje odjeće u Hrvatskoj, Godišnjak 2019. Akademije tehničkih znanosti Hrvatske, (2019.), 147-159.